

Inhoud

Martijn Andela

Inleiding

Continuïteit en verandering in de zorg
voor Leidse monumenten 9

Esther Starckenburg

Herinneren en vergeten

Het monument in de Leidse stadsontwikkeling 19

Janneke van Golen

Het Elisabethgasthuis of -gasthuishof? 41

Het Herenlogement als bibliotheek 44

Rudi van Maanen

De pioniers

Monumentenzorg in Leiden tot aan
de invoering van de Monumentenwet 49

Dorien Veenstra

Redding van de Morspoort 64

Het gat van Van Nelle 66

Natasja Hogen

De stad en de toga

Universiteitsgebouwen in Leiden 69

Dorien Veenstra

Sociëteit Minerva monument? 84

Cor Smit

Monumenten van bedrijf en techniek

De verlate waardering van het Leidse
industriële erfgoed 87

Esther Starckenburg

Wonen, werken en ontspannen in de Meelfabriek 103

Dorien Veenstra

Het einde van de Leidsche Zoutkeet 106

Een werkende houtzaagmolen De Herder 108

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG

2014 C 4349

Interviews

Miep Smitsloo-de Graaff

Bob van Beek:
'Vroeger begon je
gewoon boven en op
een gegeven moment
was je beneden'

Wim Eggenkamp:
'Leiden van meest
betreunde naar
meest bewonderde
stad'

Leen van Gorkum:
'In een monument
wonen? Mij niet
gezien!'

Ries van Hemert:
'Restaureren is
altijd goedkoper
dan slopen'

Menno Smitsloo:
'Uitdaging om beeld-
bepalende panden
tweede leven te
gunnen'

Minke Walda
**De bereikbare stad versus de monumentale stad
'Voertuigen met mechanische kracht,
stapvoets rijden!' 111**

De Leidse singels 129

Chrystel Brandenburgh
Monumentenzorg onder het maaiveld 133

Dorien Veenstra
Een ruïne als monument: de Vrouwekerk 142
De verdwenen Leidse stadspoorten 144

Edwin Orsel
Bouwhistorie ontdekt Leiden 149

Esther Starckenburg
De Burcht is van Leiden 165
Dorien Veenstra
Trianon Theater, van woonhuis tot bioscoop 168

Monumentenaantallen 173

Noten 174

Overige bronnen 182

Over de auteurs 186

Register 187

Gebruikte afkortingen 191

Interviews

Miep Smitsloo-de Graaff

88

Niek Stikkelorum:
*'Emotionele waarde
van oude Elisabeth-
ziekenhuis groter dan
monumentale'*

112

Sjaak Valentijn:
*'In de restauratie-
bouw is geen dag
hetzelfde'*

134

Boudewijn Veldman:
*'Hart van meeste
mensen gaat uit
naar monumenten'*

150

Peter Verkroost en
Laurens Beijen:
*'Een monument is
net een mooi, oud
dametje'*

170

Hennie en
Ed Völker:
*'Je gaat door diepe
dalen van depressie,
maar het was de moei-
te meer dan waard'*